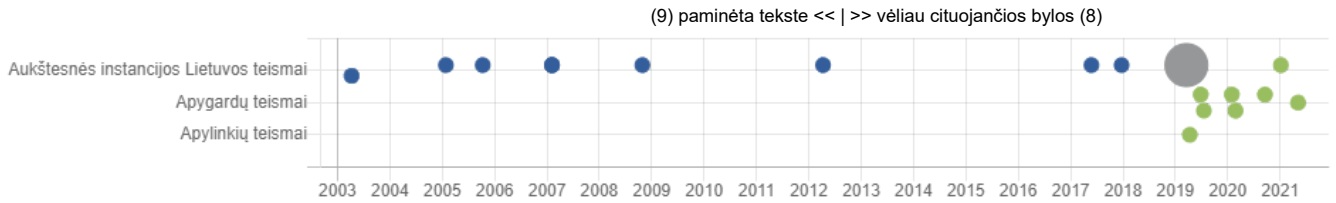

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2019 m. kovo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-96-611/2019

Kopijuoti

Kategorija: 3.5.4. Vykdomo išlaidos, jų apmokėjimo ir išieškojimo tvarka; 3.5.21.5. Kitos priverstinio vykdymo priemonės
#PriešpriešinisReikalavimas #VykdomoIšlaidos

Infoplex Teisinė analitika ©

2002 ▼ | Priartinti | Paaiškinimai

Tekstas Ryšiai Proceso dalyviai (2) Bylos istorija (2)

Motyvacijoje minima:

Dėl antstolio teisės atlikti priešpriešinių reikalavimų įskaitymą, kai vykdomuosius veiksmus dėl skolininko ir išieškotojo vykdo skirtingi antstoliai >
Dėl antstolio teisės gauti atlyginimą už jo atliktą priešpriešinių reikalavimų įskaitymą >
Dėl bylinėjimosi išlaidų >

Ižanga Reikalavimas Nagrinėjimas Skundas Motyvacija Rezoliucija

Rodyti mažiau

Civilinė byla Nr. 3K-3-96-611/2019

Teisminio proceso Nr. 2-70-3-02922-2018-8

Procesinio sprendimo kategorijos:

3.5.4; 3.5.21.5

(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS**NUTARTIS**

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2019 m. kovo 19 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski (pranešėjas), Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė) ir Gedimino Sagačio,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **pareiškėjos atvirosios akcinės bendrovės „Minskij traktornij zavod“** kasacinį skundą dėl Šiaulių apygardos teismo 2018 m. rugpjūčio 27 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos atvirosios akcinės bendrovės „Minskij traktornij zavod“ skundą dėl antstolio veiksmų, suinteresuoti asmenys antstolis A. L., išieškotoja bendrovė „Suraleb, Inc“.

Teisėjų kolegija

Į paiešką

n u s t a t ė :

1 iš 1 rezultato

Ieškoti dokumente

I. Ginčo esmė

Nauja! X

1. Kasacinėje byloje sprendžiama **dėl antstolio teisės atlikti priešpriešinių reikalavimų įskaitymą, kai vykdomuosius veiksmus dėl skolininko ir išieškotojo vykdo skirtingi antstoliai, taip pat antstolio teisės gauti atlyginimą už jo atliktą priešpriešinių reikalavimų įskaitymą.**

2. Pareiškėja prašė panaikinti antstolio 2018 m. kovo 26 d. patvarkymą dėl priešpriešinių išieškotųjų sumų įskaitymo; 2018 m. kovo 26 d. patvarkymą dėl išieškotųjų lėšų paskirstymo; 2018 m. kovo 26 d. patvarkymą dėl vykdymo išlaidų apskaičiavimo, 2018 m. balandžio 4 d. patvarkymą dėl išieškotųjų lėšų paskirstymo; grąžinti skundžiamais patvarkymais paskirstytas lėšas.

3. Pareiškėja nurodo, kad vykdomuosius veiksmus dėl skolininkės ir dėl išieškotojos vykdo skirtingi antstoliai, todėl antstolis A. Liaškovas negalėjo atlikti priešpriešinių reikalavimų įskaitymo, t. y. įskaityti 524 542,50 Eur (675 000 JAV dolerių) sumos, kurios išieškojimą iš bendrovės „Suraleb, Inc.“ pareiškėjos naudai vykdo antstolis I. Gaidelis. Be to, neaišku, kaip ir į kokias išieškotinas sumas yra atliktas antstolio A. Liaškovo įskaitymas. Nors antstolis A. Liaškovas skundžiamame patvarkyme nurodė, kad atlieka priešpriešinių išieškotųjų sumų įskaitymą, tačiau iš tikrųjų išieškojimo sumų nesumažino ir toliau vykdo išieškojimą dėl 66 592,35 Eur palūkanų (skolos), 1 947 475,30 Eur skolos, 72 422,61 Eur teisinių pagalbos išlaidų atlyginimo, 2 762 106,89 Eur palūkanų.

4. Skundžiamu patvarkymu paskirstytos iš pareiškėjos išiešotos lėšos ir apskaičiuotas 193 943,89 Eur atlyginimas antstoliui A. Liaškovui. Sprendimų vykdymo instrukcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352 (toliau – Sprendimų vykdymo instrukcija), antstolio atlyginimas siejamas su išieškojimo veiksmis ir išieškojimo sumomis, tuo tarpu nagrinėjamu atveju antstolis A. Liaškovas neatliko jokių išieškojimo veiksmų dėl 524 542,50 Eur sumos. Neatlikdamas vykdymo veiksmų dėl minėtos sumos išieškojimo, tik priimdamas patvarkymą dėl priešpriešinių išieškotųjų sumų tarpusavio įskaitymo, antstolis nepagrįstai apskaičiavo sau atlyginimą.

5. Antstolis A. Liaškovas 2018 m. balandžio 30 d. patvarkymu atsisakė tenkinti pareiškėjos skundą, nurodydamas, kad įskaitymas vykdymo procese yra galimas, kai išieškotojui ir skolininkui yra išduoti ir pateikti vykdyti vykdomieji dokumentai dėl priešpriešinių pinigų sumų išieškojimo. Abu vykdomieji dokumentai yra dėl skolininkų ir išieškotojų priešpriešinių sumų, esančių toje pačioje išieškojimo eilėje, išieškojimo.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Šiaulių apylinkės teismas 2018 m. birželio 14 d. nutartimi pareiškėjos skundą atmetė.

7. Teismas sprendė, kad įstatyme neribojama antstolio teisė atlikti priešpriešinių išieškotųjų sumų įskaitymą (toje pačioje civilinėje byloje) ir tuo atveju, kai priešpriešinių sumų išieškojimą atlieka skirtingi antstoliai. Antstolis, nustatęs, kad abu vykdomieji dokumentai yra dėl skolininkų ir išieškotojų priešpriešinių sumų, esančių toje pačioje išieškojimo eilėje, išieškojimo, pagrįstai priėmė patvarkymą įskaityti priešpriešinius reikalavimus, t. y. veikė nepažeisdamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir *CPK*) 687 straipsnio nuostatų.

8. Teismas nurodė, kad 193 943,89 Eur suma kaip atlygis antstoliui apskaičiuota nuo visos bendros išieškotinos sumos (4 848 597,15 Eur). Atlygis apskaičiuotas remiantis Sprendimų vykdymo instrukcijos 1 lentelės 16 punktu. Teismo nuomone, antstolis turi teisę atlyginimą įtraukti į vykdymo išlaidų apskaičiavimą ir pradėti šio atlyginimo išieškojimą kartu su skolos išieškojimu. Antstolio patvarkymu atliktas priešpriešinių reikalavimų įskaitymas *CPK* 687 straipsnyje nustatyta tvarka laikytinas skolos išieškojimo veiksmu, todėl teismas konstatavo, kad nėra pagrindo sumažinti antstolio atlygio dydį.

9. Šiaulių apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal pareiškėjos atskirąjį skundą, 2018 m. rugpjūčio 27 d. nutartimi Šiaulių apylinkės teismo 2018 m. birželio 14 d. nutartį paliko nepakeistą.

10. Teismas nustatė, kad antstolis A. Liaškovas vykdo 2 086 490,26 Eur skolos, 12 proc. metinių procesinių palūkanų nuo 1 947 475,30 Eur sumos išieškojimą iš skolininkės AAB „Minskij traktornij zavod“ trečios eilės išieškotojos bendrovės „Suraleb, Inc.“ naudai pagal Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. liepos 3 d. išduotą vykdomąjį raštą (vykdomoji byla Nr. 0159/17/01637). Antstolis I. Gaidelis vykdo 524 542,50 Eur išieškojimą iš skolininkės bendrovės „Suraleb, Inc.“ išieškotojos AAB „Minskij traktornij zavod“ naudai pagal Lietuvos apeliacinio teismo išduotą vykdomąjį raštą (vykdomoji byla Nr. 0008/17/01249).

11. Antstolis A. Liaškovas 2018 m. kovo 26 d. patvarkymu įskaitė 524 542,50 Eur sumą, dėl kurios išieškojimą iš „Suraleb, Inc.“ AAB „Minskij traktornij zavod“ naudai vykdė antstolis I. Gaidelis, į pareiškėjos „Suraleb, Inc.“ mokėtiną sumą; 2018 m. kovo 26 d. patvarkymu paskirstė išieškotas lėšas, apskaičiavo vykdymo išlaidas, 2018 m. balandžio 4 d. patvarkymu paskirstė išieškotas lėšas.

12. Įskaityti galima priešpriešinius reikalavimus, kurie turi būti piniginiai ir vykdytini, t. y. lygiavertiniai vykdytinumo ir akivaizdumo požūriū. *CPK* 687 straipsnio 1 dalies norma nedraudžia antstoliui atlikti priešpriešinių išieškotųjų sumų įskaitymo toje pačioje civilinėje byloje tuo atveju, kai priešpriešinių sumų išieškojimą vykdo skirtingi antstoliai. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, antstolis, nustatęs, kad abu vykdomieji dokumentai yra dėl skolininkės ir išieškotojos priešpriešinių sumų, esančių toje pačioje išieškojimo eilėje, išieškojimo, pagrįstai priėmė patvarkymą šiuos priešpriešinius reikalavimus įskaityti.

13. Teismas pažymėjo, kad antstolis nurodė, jog, atlikus vienarūšių reikalavimų įskaitymą, įskaitoma 524 542,50 Eur skola. Išieškotųjų sumų likučiai aiškiai nurodyti 2018 m. kovo 26 d. išieškotųjų lėšų paskirstymo patvarkyme Nr. S-18-159-14710 ir 2018 m. balandžio 4 d. patvarkyme Nr. S-18-159-16227.

14. Antstolis, pradėjęs vykdymo procesą, įgyja teisę išieškoti iš skolininko vykdymo išlaidas (*CPK* 610, 611 straipsnis), kurias sudaro būtinos vykdymo išlaidos, papildomos išlaidos, susijusios su atskirų vykdymo veiksmų atlikimu, bei atlyginimas antstoliui už vykdymo dokumento įvykdymą (*CPK* 609 straipsnis, Sprendimų vykdymo instrukcijos 43 punktas). Vykdymo išlaidos išieškomos toje pačioje vykdomojoje byloje, kurią vykdančios buvo apskaičiuotos. Nagrinėjamu atveju pareiškėja savo iniciatyva neatlygino skolos nei per raginime įvykdyti sprendimą geru juo nurodytą terminą, nei viso vykdymo proceso metu. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai pripažino pirmosios instancijos teismo išvadą, kad antstolio patvarkymu atliktas priešpriešinių reikalavimų įskaitymas laikytinas skolos išieškojimo veiksmu.

15. 2018 m. kovo 26 d. patvarkymu nurodyta 193 943,89 Eur suma kaip atlygis antstoliui apskaičiuota nuo visos bendros išieškotinos sumos (4 848 597,15 Eur). Atlygis apskaičiuotas remiantis Sprendimų vykdymo instrukcijos 1 lentelės 16 punktu (4 procentai nuo išieškos sumos, bet ne mažiau kaip 1737,72 Eur). Taigi antstolis turėjo teisę šį atlyginimą įtraukti į vykdymo išlaidų apskaičiavimą ir pradėti šio atlyginimo išieškojimą kartu su skolos išieškojimu.

16. Dėl kitų atskirojo skundo argumentų teismas nepasisakė, nes jie neturi teisinės reikšmės sprendžiant bylą.

I paieška

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

1 iš 1 rezultato ieškoti dokumente

17. Kasaciniu skundu pareiškėja prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo 2018 m. rugpjūčio 27 d. nutartį ir Šiaulių apylinkės teismo 2018 m. birželio 14 d. nutartį ir priimti naują sprendimą – tenkinti skundą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais: Nauja! X

17.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino *CPK 687* straipsnio normą, netinkamai vadovavosi teismų praktika (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gegužės 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-251-701/2017). *CPK 687* straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu yra pateikti vykdyti vykdomieji dokumentai dėl skolininko ir išieškotojo priešpriešinių pinigų sumų, esančių toje pačioje išieškojimo eilėje, išieškojimo, antstolis savo patvarkymu atlieka šių sumų tarpusavio įskaitymą. *CPK 687* straipsnyje reglamentuojama išimtinai tik antstolio veikla, kai jam pateikiami vykdyti dokumentai dėl išieškotojo ir skolininko priešpriešinių sumų išieškojimo. Abu priešpriešiniai reikalavimai turi būti lygiaverčiai vykdytinumo ir akivaizdumo požiūriu. Dėl to antstolis negalėjo atlikti priešpriešinių reikalavimų įskaitymo, kai vykdomuosius veiksmus skolininko ir išieškotojo atžvilgiu vykdo du skirtingi antstoliai.

17.2. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo teismų praktikos dėl antstolio atlyginimo skaičiavimo. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai sprendė, kad antstolio A. Liaškovo atliktas įskaitymas laikytinas skolos išieškojimo veiksmu, sudarančiu pagrindą už šio veiksmo atlikimą apskaičiuoti antstoliui priklausantį atlyginimą. Net jei antstolio atliktas įskaitymas būtų teisėtas, Sprendimų vykdymo instrukcijoje nenustatyta atlyginimo antstoliui už atliktą priešpriešinių išieškotųjų sumų įskaitymą. Sprendimų vykdymo instrukcijoje antstolio atlyginimas siejamas su išieškojimo veiksmais ir išieškojimo sumomis. Teismų praktikoje nurodyta, kad atlyginimas už vykdomojo dokumento įvykdymą antstoliui priklauso tik tuo atveju, jeigu jis įvykdė visą vykdomąjį dokumentą ar jo dalį, ir šio atlyginimo dydis siejamas su antstolio realiai išieškota suma (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. sausio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-4/2005; 2005 m. spalio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-469-2005). Nagrinėjamu atveju antstolis nėra atlikęs jokių išieškojimo veiksmų dėl 524 542,50 Eur sumos (vykdymo veiksmus dėl minėtos sumos vykdė antstolis I. Gaidelis). Dėl to antstolis A. Liaškovas nepagrįstai apskaičiavo sau atlyginimą (beveik 20 000 Eur).

18. Suinteresuotas asmuo antstolis A. Liaškovas atsiliepimu į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:

18.1. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gegužės 26 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-251-701/2017 nėra konstatuota, kad antstolis negali atlikti priešpriešinių reikalavimų įskaitymo, kai vykdomuosius veiksmus skolininko ir išieškotojo atžvilgiu vykdo du skirtingi antstoliai. Nurodytoje byloje buvo sprendžiamas klausimas dėl teisės normų, reglamentuojančių priešpriešinių reikalavimų įskaitymą vykdomojo procese, kai yra perleidžiamas vienas reikalavimų, aiškinimo ir taikymo.

18.2. *CPK 687* straipsnio 1 dalies norma skirta antstolio veiksams reguliuoti ir antstolio turi būti taikoma tais atvejais, kai abiejų subjektų, turinčių priešpriešinius vienas kitam reikalavimus, reikalavimams įvykdyti yra pradėti vykdomojo procesai. Antstolio atliekamas išieškotųjų sumų įskaitymas, kaip jis apibrėžtas *CPK 687* straipsnio 1 dalyje, nėra įskaitymas materialiosios teisės normų prasme (*CK 6.130–6.131* straipsniai). Nagrinėjamu atveju antstolis, nustatęs, kad abu vykdomieji dokumentai yra dėl skolininkų ir išieškotojų priešpriešinių sumų, esančių toje pačioje išieškojimo eilėje, išieškojimo, pagrįstai patvarkymą dėl priešpriešinių reikalavimų įskaitymo, t. y. veikė vadovaudamasis *CPK 687* straipsnio nuostatomis. Įstatymas neriboja antstolio teisės atlikti priešpriešinių išieškotųjų sumų įskaitymą toje pačioje civilinėje byloje tuo atveju, kai priešpriešinių sumų išieškojimą atlieka skirtingi antstoliai.

18.3. Pareiškėja remiasi neaktualia Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika dėl antstolio atlygio apskaičiavimo, skiriasi nagrinėjamos ir nurodomų bylų faktinės aplinkybės. Be to, kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad net ir tais atvejais, kai skolininkas įvykdo vykdomąjį dokumentą (jo dalį) pasibaigus rašiniame (siūlyme) nustatytam terminui, iš skolininko išieškomos visos vykdomojo išlaidos, tarp jų ir atlyginimas antstoliui už vykdomojo dokumento (jo dalies) įvykdymą, nepaisant to, kad skolą išieškotojui sumoka ar kitaip su juo atsiskaito pats skolininkas. Toks atlyginimo antstoliui už vykdomojo dokumento įvykdymą teisinis reglamentavimas paaiškinamas tuo, jog priverstinis teismo sprendimų vykdymas yra antstolio profesinė veikla, kurią griežtai reglamentuoja ir už kurios vykdymą atlyginimą antstoliui nustato valstybė. Taigi antstolis turi teisėtą pagrindą tikėtis, kad už teisėtą priverstinio pobūdžio priemonių panaudojimą, įvykdant vykdomąjį dokumentą, kurio skolininkas neįvykdė savanoriškai, jis gaus nustatytą atlyginimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. vasario 5 d. nutartys civilinėse bylose Nr. 3K-7-1/2007 ir Nr. 3K-7-5/2007).

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl antstolio teisės atlikti priešpriešinių reikalavimų įskaitymą, kai vykdomuosius veiksmus dėl skolininko ir išieškotojo vykdo skirtingi antstoliai

19. *CPK 687* straipsnyje nustatyta galimybė įskaityti priešpriešinius reikalavimus vykdomojo procese – jeigu yra pateikti vykdyti vykdomieji dokumentai dėl skolininko ir išieškotojo priešpriešinių pinigų sumų, esančių toje pačioje išieškojimo eilėje, išieškojimo, antstolis savo patvarkymu atlieka šių sumų tarpusavio įskaitymą. Aptariama norma siekiama supaprastinti ir padaryti efektyvesnį (operatyvesnį ir ekonomišką) vykdomojo procesą, kai antstoliui yra pateikiami vykdyti vykdomieji dokumentai dėl skolininko ir išieškotojo priešpriešinių piniginių sumų išieškojimo, tam, jog nereikėtų imtis ilgai trunkančių ir brangiai kainuojančių veiksmų išieškant priešpriešines pinigų sumas ir pagal skolininko, ir pagal išieškotojo pateiktus vykdomuosius dokumentus (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gegužės 26 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-251-701/2017 27 punktą).

20. Antstolio atliekamas išieškotųjų sumų įskaitymas pagal *CPK 687* straipsnio 1 dalį nėra įskaitymas materialiosios teisės normų (*CK 6.130–6.131* straipsnis) prasme, t. y. nėra prievolės šalies (šalių) valios, išreikštos įstatymo nustatyta tvarka, rezultatas. Įskaitymas vykdomojo procese yra procesinis priverstinio vykdomojo veiksmas (priemonė) (*CPK 624* straipsnio 2 dalies 9 punktas); jį atlieka valstybės įgaliotas pareigūnas, kuriam valstybė yra suteikusi vykdomųjų dokumentų vykdymo, faktinių aplinkybių konstatavimo, dokumentų perdavimo ir kitas įstatymų nustatytas funkcijas (Lietuvos Respublikos *antstolių įstatymo 2* straipsnio 1 dalis).

21. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad *CPK 687* straipsniu reglamentuojama išimtinai tik antstolio veikla, kai jam pateikiami vykdyti dokumentai dėl išieškotojo ir skolininko priešpriešinių sumų išieškojimo. Be to, abu priešpriešiniai reikalavimai turi būti piniginiai ir vykdytini, t. y. lygiaverčiai vykdytinumo ir akivaizdumo požiūriu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gegužės 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-251-701/2017, 19 punktas).

22. Pareiškėja kasaciniame skunde teigia, kad teismai netinkamai aiškino minėtą proceso teisės normą, nes ši taikytina tik tuo atveju, kai išieškojimą vykdo vienas antstolis, t. y. antstolis negali atlikti įskaitymo, jei išieškojimą pagal skolininko ir išieškotojo vykdomuosius dokumentus vykdo du skirtingi antstoliai. Teisėjų kolegija šį argumentą laiko teisiškai nepagrįstu.

23. Įstatymų leidėjas *CPK 687* straipsnio 1 dalyje nėra suformulavęs imperatyvių draudimų, ribojančių antstolio teisę atlikti priešpriešinių išieškotųjų sumų įskaitymą tuo atveju, kai priešpriešinių sumų išieškojimą atlieka skirtingi antstoliai. *CPK 687* straipsnio 1 dalies normoje terminas „antstolis“ vartojamas valstybės įgaliotam asmeniui bendraj a prasme apibrėžti, t. y. antstolis kaip valstybės įgaliotas asmuo. Normoje nurodomam subjektui apibūdinti vartojamas terminas „antstolis“ nesudaro pagrindo aiškinti šią normą kaip siekiančią išskirti situacijas, kai išieškotojo ir skolininko vykdomieji dokumentai vykdomi to paties antstolio ar skirtingų antstolių. Aiškinant šią normą, svarbu atsižvelgti į jos tikslą – operatyvesnį ir ekonomišką vykdomojo procesą.

24. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad skirtingi antstoliai vykdo išieškojimą pagal išieškotojos ir skolininkės vykdomuosius dokumentus dėl priešpriešinių pinigų sumų išieškojimo: antstolis A. Liaškovas vykdo išieškotojos bendrovės „Suraleb, Inc.“ naudai 2 086 490,26 Eur skolos, 12 proc. metinių procesinių palūkanų nuo 1 947 475,30 Eur sumos išieškojimą iš skolininkės AAB „Minskij traktornyj zavod“; antstolis I. Gaidelis vykdo

I paieška

išieškotojos AAB „Minskij traktornij zavod“ naudai 524 542,50 Eur išieškojimą iš skolininkės bendrovės „Suralab, Inc.“. Dėl to antstolis A. Liaškovas, nustatęs, kad abu vykdomieji dokumentai yra dėl skolininkės ir išieškotojos priešpriešinių sumų, esančių toje pačioje išieškojimo eilėje, priešpriešiniai reikalavimai yra piniginiai ir vykdytini, pagrįstai priėmė patvarkymą dėl skolininkės ir išieškotojos priešpriešinių reikalavimų įskaitymo. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė CPK 687 straipsnio normą bei padarė teisėtą išvadą, jog antstolis nepažeidė CPK 687 straipsnio nuostatų.

25. Pareiškėja teigia, kad tokia apeliacinės instancijos teismo išvada padaryta nukrypstant nuo teismų praktikos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gegužės 26 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-251-701/2017). Teisėjų kolegija šį argumentą laiko teisiškai nepagrįstu. Pareiškėjos nurodomoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gegužės 26 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-251-701/2017 spręsta dėl antstolio teisės atlikti įskaitymą, kai vykdymo procese perleidžiamas reikalavimas. Minėtoje nutartyje pasisakyta dėl abiejų reikalavimų vykdytinumo ir akivaizdumo bei antstolio pareigos įskaityti priešpriešinius piniginius reikalavimus, nors vienas jų vykdytino procese ir perleistas naujam kreditoriui; nutartyje nėra konkrečiai pasisakyta dėl galimybės atlikti įskaitymą, kai išieškojimus pagal priešpriešinius reikalavimus vykdo skirtingi antstoliai. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad minėtoje byloje Nr. 3K-3-251-701/2017, kaip ir nagrinėjamoje byloje, išieškojimą pagal išduotus du vykdomuosius dokumentus dėl skolininko ir išieškotojos priešpriešinių pinigų sumų išieškojimo vykdė skirtingi antstoliai.

Dėl antstolio teisės gauti atlyginimą už jo atliktą priešpriešinių reikalavimų įskaitymą

26. Antstolis, atlikęs vykdymo veiksmus, įgyja teisę išieškoti iš skolininko vykdymo išlaidas, kurias sudaro vykdomosios bylos administravimo išlaidos, būtinos kiekvienoje vykdomojoje byloje privalomiems veiksams atlikti; vykdomosios bylos administravimo papildomos išlaidos, patiriamos atliekant atskirus veiksmus konkrečioje vykdomojoje byloje; atlygis antstoliui už įstatymų nustatytą vykdomųjų dokumentų vykdymą, faktinių aplinkybių konstatavimą teismo pavedimu, dokumentų perdavimą ir įteikimą teismo pavedimu (CPK 609 straipsnio 1 dalis, 610 straipsnio 1 dalis). Pagal CPK 609 straipsnio 2 dalį, vykdymo išlaidų dydį, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką nustato Sprendimų vykdymo instrukcija.

27. Pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos 67 punkto nuostatą tuo atveju, kai skolininkas įvykdo sprendimą arba šalys sudaro taikos ar skolos padengimo sutartį per raginime įvykdyti sprendimą nustatytą terminą, iš skolininko išieškamos būtinos ir papildomos vykdymo išlaidos, tačiau atlygis antstoliui šiuo atveju už sprendimo įvykdymą iš skolininko neimamas. Kai skolininkas įvykdo sprendimą arba šalys sudaro taikos ar skolos dengimo sutartį pasibaigus raginime nustatytam terminui, iš skolininko išieškamos visos vykdymo išlaidos (Sprendimų vykdymo instrukcijos 68 punktas).

28. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje nurodyta, kad jeigu skolininkas įvykdo teismo sprendimą gera valia, per įstatyme, vykdomajame dokumente ar raginime nustatytą terminą, jis neturi mokėti atlyginimo antstoliui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-120/2012). Tais atvejais, kai skolininkas įvykdo vykdomąjį dokumentą (jo dalį) pasibaigus raginime (siūlyme) nustatytam terminui, iš skolininko išieškamos visos vykdymo išlaidos, tarp jų ir atlyginimas antstoliui už vykdomojo dokumento (jo dalies) įvykdymą, nepaisant to, kad skolą išieškotoji sumoka ar kitaip su juo atsiskaito pats skolininkas. Toks atlyginimo antstoliui už vykdomojo dokumento įvykdymą teisinis reglamentavimas paaiškinamas tuo, jog priverstinis teismo sprendimų vykdymas yra antstolio profesinė veikla, kurią griežtai reglamentuoja ir už kurios vykdymą atlyginimą antstoliui nustato valstybė. Remiantis valstybės nustatyto vykdymo išlaidų teisiniu reglamentavimu susiklosto teisėti antstolių ekonominiai lūkesčiai. Valstybės nustatyti atlyginimo antstoliui už jam pavestų funkcijų vykdymą tvarka ir dydžiai yra pagrindas antstoliams tikėtis tam tikro rezultato, jeigu jie veiks teisėtai. Taigi antstolis turi teisėtą pagrindą tikėtis, kad už teisėtą priverstinio pobūdžio priemonių panaudojimą, įvykdant vykdomąjį dokumentą, kurio skolininkas neįvykdė savanoriškai, jis gaus nustatytą atlyginimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. vasario 5 d. nutartys civilinėse bylose Nr. 3K-7-1/2007 ir Nr. 3K-7-5/2007).

29. Kasacinio teismo taip pat yra išaiškinta, kad faktas, jog priverstinio vykdymo proceso metu skolininkas pats sumoka skolą ar kitaip atsiskaito su išieškotoju, nėra pagrindas pripažinti, kad skolininkas įvykdė vykdomąjį dokumentą gera valia, nes tą jis padaro jau prasidėjus priverstinio vykdymo procesui. Antra vertus, šis faktas nėra pagrindas laikyti, kad antstolis neįvykdė vykdomojo dokumento, nes jis faktiškai neišieškojo išieškotinos sumos. Šiuo atveju svarbu tai, kad skolininkas įvykdė atitinkamą vykdomąjį dokumentą pasibaigus terminui, per kurį jis galėjo įvykdyti jį gera valia, t. y. prasidėjus priverstinio vykdymo procesui. Be to, pozicija, kad antstoliui turi būti atlyginamas tik faktiškai turėtos vykdymo išlaidos, reikštų, jog būtų padengiamos tik faktinės vykdymo sąnaudos, t. y. antstolio kontoros sąnaudos, kurios neapima antstolio, kaip fizinio asmens, uždarbio, t. y. tokiu atveju antstolis galėtų padengti tik turėtas išlaidas, tačiau negalėtų užsidirbti iš savo veiklos, t. y. negautų atlyginimo kaip fizinis asmuo. Tokia situacija panaikintų jo motyvaciją efektyviai vykdyti vykdomuosius dokumentus. Taigi teisėtų lūkesčių principo pažeidimas gali turėti neigiamą poveikį sprendimų vykdymo veiksmingumui (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 22 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-465-916/2017 39 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).

30. Antstolio atlyginimo pagrįstumas – tai atlyginimo dydžio ir antstolio vykdomojoje byloje atliktų priverstinio vykdymo veiksmų proporcinga atitiktis, t. y. ar antstolis atliko tik būtinius vykdymo veiksmus ir neatliko veiksmų, kurie buvo nebūtinai konkrečiu atveju, taip pat ar vykdymo išlaidos atitinka būtinius vykdymo veiksmus. Tai reiškia, kad atlyginimas antstoliui priklauso tik už atliktus priverstinio vykdymo veiksmus ir nepriklauso už veiksmus, kurių jis neatliko. Tik tada galima laikyti, kad antstolio atlyginimas pagrįstas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-511/2008). Taigi, nepaneigiant to, kad priverstinis teismo sprendimų ir kitų vykdytinų dokumentų vykdymas yra antstolio profesinė veikla, kurią vykdančiam antstoliui susiklosto teisėti ekonominiai lūkesčiai ir įgyjama teisė į atlyginimą už darbą, kad antstolis turi teisėtą pagrindą tikėtis gauti nustatytą atlyginimą už teisėtą priverstinio pobūdžio priemonių panaudojimą, įvykdydamas vykdomąjį dokumentą, kurio skolininkas neįvykdė savanoriškai, būtina atkreipti dėmesį ir į tai, jog antstoliui priteisiamas atlyginimas už darbą (vykdymo funkcijų atlikimą) privalo būti pagrįstas ir siejamas su realiai atliktais vykdymo veiksmais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-120/2012).

31. CPK 624 straipsnio 2 dalies 9 punkte priešpriešinių išieškotinių sumų tarpusavio įskaitymas yra priverstinio vykdymo priemonė. Faktas, kad antstolis vykdomo proceso metu atliko įskaitymą, nėra pagrindas laikyti, kad antstolis neįvykdė vykdomojo dokumento, t. y. jog jis faktiškai neišieškojo visos ar dalies išieškotinos sumos. Šiuo atveju svarbu tai, kad skolininkė neįvykdė gera valia vykdomojo dokumento per raginime nustatytą terminą, per kurį ji galėjo įvykdyti jį gera valia, todėl įskaitymas, atliktas pasibaigus raginime nurodytam terminui, nesudaro pagrindo nukrypti nuo atlyginimo antstoliui apskaičiavimo taisyklių.

32. Pagal Sprendimų vykdymo instrukcijos 51 punktą atlygio antstoliui dydžio apskaičiavimas siejamas su išieškotinos sumomis. Be to, antstolis turi teisę atlyginimą įtraukti į vykdomo išlaidų apskaičiavimą ir pradėti šio atlyginimo išieškojimą kartu su skolos išieškojimu. Tuo atveju, kai įskaitymas atliekamas pasibaigus raginime nurodytam terminui, iš skolininko išieškamos visos vykdymo išlaidos, tarp jų ir atlyginimas antstoliui už vykdomojo dokumento (jo dalies) įvykdymą, apskaičiuotas nuo bendros išieškotinos sumos, ir neatsižvelgiant į dėl atlikto įskaitymo sumažėjusią išieškotinę sumą.

33. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad tiek pagal Sprendimo vykdymo instrukcijos nuostatas, tiek pagal kasacinio teismo praktiką, esant nustatytai aplinkybei, kad skolininkas nėra padengęs skolos savo iniciatyva per raginime nurodytą terminą, vykdymo procese antstolio atliktas priešpriešinių piniginių reikalavimų įskaitymas laikytinas tokiu vykdymo veiksmu, už kurį turi būti mokamas antstoliui atlyginimas, apskaičiuotas nuo visos įskaitymo būdu išieškotos sumos.

34. Nagrinėjamo atveju teismų nustatyta, kad skolininkė savo iniciatyva nėra padengusi skolos per raginime įvykdyti sprendimą geruoju. Pažymėtina ir tai, kad 2018 m. kovo 26 d. patvarkyme Nr. S-18-159-14711 nurodytas 193 943,89 Eur atlygis antstoliui apskaičiuotas nuo visos bendros išieškotinos sumos (484 8597,15 Eur) (Sprendimų vykdymo instrukcijos 51 punktas); atlygio dydis apskaičiuotas remiantis Sprendimų vykdymo instrukcijos 1 lentelės 16 punkto, kuriame nurodyta, kad kai išieškotina suma yra lygi arba didesnė nei 28 962 Eur, antstolio atlyginimas – 4 procentai nuo išieškotinos sumos, bet ne mažiau kaip 1737,72 Eur, nuostata. Dėl to teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas pagrįstai sprendė, jog antstolio įskaitymas yra laikomas skolos išieškojimo veiksmu, už kurio atlikimą teisėtai apskaičiuotas antstoliui priklausantis atlyginimas.

I paieška

35. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė *CPK* normas, reglamentuojančias priešpriešinių išieškotinių sumų tarpusavio įskaitymą, tinkamai rėmėsi teismų praktika dėl antstolio atlyginimo skaičiavimo, todėl kasacinio skundo argumentai atmetini kaip necudarantys pagrindo pakeisti ar panaikinti šio teismo procesinį sprendimą.

Nauja! X

Dėl bylinėjimosi išlaidų

36. Pagal *CPK* 93 straipsnio 1 dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies, nors ši ir būtų atleista nuo bylinėjimosi išlaidų mokėjimo į valstybės biudžetą. Netenkinus kasacinio skundo, pareiškėjos bylinėjimosi išlaidos neatlygintinos.

37. Suinteresuoti asmenys iki bylos išnagrinėjimo iš esmės kasaciniame teisme pabaigos nepateikė prašymo priteisti patirtų išlaidų atlyginimą bei šias išlaidas patvirtinančių įrodymų, todėl jų atlyginimas nepriteisiamas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso* 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Šiaulių apygardos teismo 2018 m. rugpjūčio 27 d. nutartį palikti nepakeistą.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Andžej Maciejevski

Sigita Rudėnaitė

Gediminas Sagatys

Paminėta tekste:

Suskleisti

Bylos:

17/01 Dėl kreditoriaus teisių gynimo

3k-3-4 Dėl vykdymo išlaidų išieškojimo.

3K-3-469 Dėl vykdymo išlaidų priteisimo.

3K-7-1/2007 Dėl vykdymo išlaidų išieškojimo iš skolininkės S. M. turistinės įmonės „Vilnis“.

3K-7-5/2007 Dėl vykdymo išlaidų priteisimo

3K-3-511/2008 Dėl antstolio A. C. veiksmų

3K-3-120/2012 Dėl vykdymo išlaidų priteisimo

3K-3-251-701/2017 Dėl antstolio veiksmų

3K-3-465-916/2017 Dėl antstolio patvarkymų vykdymo išlaidų išieškojimo

Teisės aktai:

Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Šeštoji knyga. Prievolių teisė

6.130 str. Prievolės pabaiga įskaitymu

6.131 str. Įskaitymo tvarka

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas

93 str. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas

359 str. Kasacinio teismo teisės

362 str. Kasacinio teismo nutarties įsiteisėjimas ir privalomumas

609 str. Vykdymo išlaidos

610 str. Vykdymo išlaidų apmokėjimas

611 str. Vykdymo išlaidų išieškojimo iš skolininko tvarka

624 str. Priverstinio vykdymo priemonės

687 str. Priešpriešinių išieškotinių sumų tarpusavio įskaitymas

Lietuvos Respublikos antstolių įstatymas

2 str. Antstolis

Į paiešką 1 iš 1 rezultato

ieškoti dokumente

Nauja! X